GAZETA KRAKOWSKA

N^ro 74.

Z KRAKOWA DNIA 14 WRZEŚNIA 1817 Roku W NIEDZIELĘ.

Dzień 11 b. m. iako rocznica Imienin Nayiaśnieyszego Cesarza Alexandra, obchodzony był w naszem Mieście z rzeczywistą uroczystością. — JW. Miączyński, Kommissarz Pełnomocny, odebrawszy od swoich Kollegów JJ. WW. Kommissarzy Organizacyynych, od JJ.WW.Kommissarzy Demarkacyynych Trzech Dworów z Officerami przy Demarkacyi będącemi, od Senatu, Kapituły, Akademii i wszlkich Władz tak Miasta Wolnego Krakowa iak Królestwa Polskiego powinszowaia dla Nayiaśnieyszego Monarchy, udał się wraz z JW. Radcą Stanu Okolowem tu przytomnym i wszelkiemi Władzami i Obywatelami Królestwa Polskiego tu znayduiacemi się, do Koscioła Katedralnago na Solenne Nabożeństwo, które celebrował JW. Skórkowski Dziekan Katedralny Krakowski; w czasie którego muzyka kościelna odspiewała ulubiony Hymn: " Naszego Króla zachoway nam Panie! „ Nabożeństwo, któremu Przeswietna Kapituła i duchowieństwo niższe w zupełnem swem zebraniu assystowało, zakończyły *Te Deum* i Modlitwa za Błogosławionego Monarchę. — Liczni goście na wielkim Obiedzie u JW. Kommissarza Miączyńskiego spełnili toast za drogie zdrowie tego Naywspanialszego Protektora naszego. Wieczorem rzęsiste oświecenie mieszkań Kommissarzy Organizacyynego i Demarkacyynych, niemniey innych Urzędników Polskich przy zupełney pogodzie przyiemny czyniła widok. Nigdy Teatr Narodowy tuteyszy nie był pełnieyszym iak tego wieczora. Wdzięczność i przywiązanie dla Naywspanialszego Dobroczyńcy Kraiu tuteyszego zebrały mnostwo wszystkich klass ludu, który z nayszczerszem rozrzewnieniem poklaskiwał sztuce nowey ułożoney wierszem przez JPana Maieronowskiego pod tytułem: Pomniki Alexandra, a którey treść autor bardzo trafnie zastosował do wielkiey i miłey sercom Polaków Epoki, kiedy Nayiaśnieyszy Pan po pierwszy raz do Stolicy swego Królestwa przybywszy, składki Obywatelskie, na pomnik dla niego przeznaczone, raczey wsparciu włościan Polskich poświęcone mieć żądał. — W końcu sztuki z zapałem powitano Cyfrę Imienną Nayiaśnieyszego Alexandra

ukazaną w przeźroczu, pod którą iaśniały złotemi literami dwa następuiące wiersze:

Ten, co posiada mądrość, waleczność i cnoty,
Wrócił światu spokoyność i razem wiek złoty!

Z Wiednia d. 4 Września.

NN. Cesarstwo Jchmość przy służącem im ciągle w Jch podroży zdrowiu, opuścili d. 27 Sierpnia Klausenburg, udaiąc się przez Karlsburg i Zalathna do Hermanstadtu, gdzie zamyślali d. 6 b. m. stanąć.

Z Londynu d. 26 Sierpnia.

Xiże Rejent chciał przeiechać się dla rozrywki z Brighton do wyspy Wight, ale nie dozwolił mu napad podagry. Powrocił teraz do Londynu.

Margr. Cholmondeley, pierwszy szambelan Xcia Rejenta, który poiechał był do Paryża, iuż ztamtąd powrocił.

Dawniey nazywał Monitor Francuzki każdego, który przeciw Francyi pisał: iż iest od Anglii płatnym. Teraz gazeta ministeryialna Goniec nazywa każdego, który na Angliią narzeka Bonapartystą. —— Wiele pism (wyraża taż gazeta) usiłuią wmowić w czytelników, iż pomiędzy naypierwszemi Mocarstwami Europeyskiemi zachodzą nieporozumienia, a mianowicie między Angliią. Powtarzamy iednak, iż po nieszczęśliwych zdarzeniach rewolucyi Francuzkiey, nie miała Anglia nigdy pocieszniejszych widoków trwałey spokoyności, iak w tey właśnie chwili. Spokoyność ta nietylko przez nasze związki z innemi Mocarstwami, ale nadto przez stosunki tychże Mocarstw pomiędzy sobą iest dostatecznie zapewnioną. Rząd nasz zmnieysza ciągle lądową i morską potęgę, co okazuie, iż Ministrowie nasi bynaymniey niewątpią o utrzymaniu teraz i na przyszłość pokoiu. Zkąd zaś te trwożące wieści pochodzą niełatwo zgadnąć; ale zdaie się, iż są wymysłem kupczących papierami lub zazdroszczącemi nam wielkiego teraz handlu z osadami Hiszpańskiemi, przez co iednak dobre porozumienie między Dworami Londyńskim i Madryckim bynaymniey nie iest nadwerężone.

Inna ministeryialna gazeta *Morning-Post* pod d. 19 b. m. taki umieściła artykuł: "Upoważnionemi iesteśmy oświadczyć wyraźnie i niewątpliwie, że pogłoski, które tąk ustawicznie i z pewnością rozszerzaią, iż W. Brytania dla Hiszpanii i iey osad wplątaną bydź może w woynę, nie zasługuią na żadną wiarę. W. żadnym czasie nie było mniey podobieństwa do woyny Anglii z którémkolwiek bądź Mocarstwem iak teraz; w żadnym czasie nie były nasze stosunki przyiaźnieysze z wszystkiemi rządami iak w teraźnieyszey szczęśliwey chwili. Możemy przeto czytelników naszych prawdziwie zapewnić, iż nie tylko niezachodzi żadne nieporozumienie między naszem i innem kraiem, ale nawet niema podobieństwa, żeby zayść mogło. Publiczność może zupełnie na ważnych tych dowodach przestać, na poparcie których przytoczyć tu ieszcze możemy, że codziennie zmnieysza się woyskowa nasza siła, i że Ministrowie coraz bardziey zbliżaią stan pokoiu. Polityka nie dozwoliłaby tak czynić, gdyby było naymnieysze podobieństwo choćby do nayodleglejszey woyny.„

Ponieważ większa część Hiszpańskich i Portugalskich okrętów zaręczaną tu bywa, przeto szkodę, którą zaręczyciele tuteysi przez zabieranie takowych okrętów

przez korsarzy południowey Ameryki dotąd ponieśli, rachuią d. 3 mill. f. szt. Portugalski okręt do wschodniey Indyi przeznaczony, który niedawno zabrany został, zaręczony był 300,000 f. szt. a dwa inne okręty prawie na takąż summę. Zdaie się, iż szyprowie porozumiewaią się z korsarzami i dzielą się potem zaręczoną summą; nowy sposób rozboiu i łatwy do zbogacenia się! Deputacyia od zaręczy ielów udała się w tey mierze do rządu, ale, iak mowią, nie otrzymała naymnieyszey nadziei odzyskania swey straty, ponieważ zabrane okręty nie miały bandery Angielskiey, i rzecz ta nie może bydź za narodową, ale iako prywatną uważana.

W przeszłą sobotę odbył się w Portsmucie na okręcie Queen-Charlotte sąd woyskowy na Kapitana Maxwell, dowodcę fregaty Alcest, na którey Lord Amherst z Chin powracał, a która, iak wiadomo, d. 18 Lutego rozbiła się w ciaśninie Gaspar. Rzeczony Kapitan i wszyscy officerowie zostali za niewinnych uznanemi. Koralowa skała, o którą rozbiła się fregata, nie mogła bydź dla wysokości wody dostrzeżoną. Gdy lud szczęśliwie wyratowany został, wystawiony zaraz był na nowe niebezpieczeństwo, gdyż nacierało nań 60 łodzi z 600 Malayskiemi rozboynikami morskiemi. Z fregaty nie wyratowano iak 72 karabinów i nieco działowych ładunków. Z tych zrobiono 1600 ładunkow karabinowych, a zamiast kul użyto mundorowych guzikow i co miano starego ołowiu, maytkowie uzbroili się puginałami i laskami z żelaznemi końcami, i takiemi przygotowaniami odparto rozboyników. Podarunki Cesarza Chińskiego, list iego do Xcia Rejenta i papiery Lorda Amherst uratowane zostały. Podarunki te nie są wielkiey wartości, i nayważnieyszym pomiędzy niemi iest wielki Agat. Wszystkie drogie kamienie w Chinach należą do Cesarza, którego dochod składa się powiększey części z dziesięciny od ryżu i zboża, którą w całym kraiu wybiera i sprzedawać każe.

Uroczystość niepodległości połnocney Ameryki obchodzona była d. 4 Lipca w wszystkich miastach Ziednoczonych Stanow. Pomiędzy zdrowiami te były znakomitsze: W Worcestrze w prowincyi Masschusets: " Pokoy z wszystkiemi ludami, przymierza z żadnym; wolność handlu, podniesienie rolnictwa, opieka rękodziełom!,, Powroźnicy: " Oby powrozy, które kręciemy, każdego zadusiły, któryby usiłował polityczny nasz związek zerwać!,, Piwowarowie: " Oby utopił się w naszych kadziach, ktobypoważył się ściągnąć na nas nieszczęścia i woynę!,,

Granice wschodnio-indyyskich naszych posiadłości wystawione ustawicznie są na rabunek i palenie. Rząd przymuszony iest trzymać mocno osadzone granice i ma razem sposobność one rozszerzyć. Nieprzyiaciel (Pindaresowie) składaiący się powiększey części z konnicy, napada szypko, rabuie, pali i rownie szypko się wraca. Gubernator wschodniey Jndyi, Lord Moira, który umiał sobie powszechny szacunek i miłość ziednać u Jndyianow, zasłaniaiąc ich tak przeciw nieprzyiaciołom, iako też zdzierstwom urzędnikow kompanii, chce iak mowią, złożyć swoy urząd i powrócić do Anglii. Miał on przed kilku laty podać kompanii proiekt, iakby zapobiedz coraz bardziey pomnażaiącym się napadom Pindaresow. Wielkie te hordy

przebiegaią przez Angielskie prowincyie i pustoszą one. Angielska siła przy teraźnieyszem urządzeniu nie potrafi poskromić tych hord, gdyż za zbliżeniem się woyska rozpierzchaią się na wszystkie strony. Moira radził, aby pomnożyć liczbę nadgranicznych warowni, i rozszerzyć graniczny kordon; ale kompania szukaiąc tylko zyskow, nie chciała na to łożyć kosztow, chociaż iey przekładał, iż bezwątpienia Pindaresowie wspieranesą od Maratskich Xiążąt woiennemi potrzebami i ludźmi, a zatem siła Angielska w wschodniey Indyi zniszczoną wczasie bydź może.

P. Wellesley Pole, brat Xcia Wellingtona, udaie się do Francyi; niewiadomo iednak czyli tam pozostanie lub inne ma przeznaczenie.

Gazety Londyńskie zawieraią następuiący opis rewolucyi w Hiszpańskiey Ameryce: — Rewolucyia Wenezueli zaczęła się w stolicy Caraccas d. 19 Kwiet. 1810. Wszystkie prowincyie należące do tego wielkorządstwa (to iest Margarita, Barinas, Guiana, Maracaibo, Cumana i Caraccas) wyiąwszy Maracaibo poszły za tym przykładem. Margr. del Toro uderzył na Maracaibo, ale nie powiodł mu się iego zamysł i musiał Jen. Mirandzie oddać to miasto. Dnia 26go Marca 1812 nastąpiło moene trzęsienie ziemi, i gdy to zdarzenie natury wszystkich przeraziło strachem, woyska Królewskie korzystały z niego i pod Jenerałem Monteverdo zdobyły zbuntowane powiaty. Miranda i iego woyska kapitulowały, i na sam umarł w wiezieniu. Dwoch tylko rokoszańskich dowodcow Bolivar i Madariaga uciekli. W Kwietniu 1813 wybuchnął w Cumana pod dowodztwem Marino nowy rokosz; a gdy poparł go Bolivar od stony Kartageny i Nowey Grenady, wszczęła się krwawa walka, w którey z obu stron poległy tysiące ludzi. Nową Grenadą rządził na owczas nie podległy kongress. Boliwarowi szczęściło się, zaiął Caraccas d. 4 Sierpnia 1813 i mianowany został dyktatorem Rptey Venezueli. Monteverde nie chciał z buntownikami wchodzić w układy, bronił się walecznie w Puarto Cabello, wysłał wgłąb kraiu wysłańcow i zebrał 70,000 uwolnionych niewolnikow. Rzecz wzięła inną postać. Bolivar został 1814 w La Puerte i Aragu-ita pobitym i musiał z Wenezueli ustąpić. Tymczasem nadeszła wyprawa Jenerała Morillo z Kadyxu, gdy właśnie Arismendi nowy wzniecił rokosz. Bolivar wystąpił na nowo wpole z 3000 ludzi z Kartageny; Brion rodem z Kurasao przyłączył się do niego z siłą morską, a Mac Gregor z inną dywizyią. Dowodcy ci prowadzą dotąd woynę i zszczęściem na przemiany przeciw Morillo i Merales. — Rewolucyia w Nowey Grenadzie (22 prowincyi) rozpoczęła się razem z Wenezuelą i były zsobą połączone. Jeśli Naczelnicy rokoszu w iedney prowincyi byli pobitemi, tedy zbierali nowe siły w drugiey. Lecz iak w pierwszey, tak w drugiey były mniemania podzielone Santa Marta została Królewską. Kartagena i inne prowincyie ogłosiły się niepodległemi. Jenerał Narino był tu głównym dowocą. Znayduie on się teraz w więzieniu w Kadyxie. Rokoszańskie woyska tak żywo ucierały się pomiędzy sobą iak z woyskami Królewskiem, i przez tę niezgodę woyska Królewskie doniesly nad niemi korzyści. Morillo wszedł do Santa

Fe de Bogata w Lipcu 1816 i Kartagena musiała się poddać. Lecz i tu nie mogły zupełnego przywrócić porządku. — W rewolucyi Buenos-Ayres i Chili było Buenos-Ayres środkowem mieyscem; lecz tak iak w innych prowincyach zachodziły niezgoda i kłótnie. Od wyższego Peru i Paraguaiu walczyć musiano przeciw Królewskiemu Jenerałowi Goyoneche, potem Pezuela, a od Montevideo przeciw Elio. Artigas opuścił sprawę Królewską i przeszedł na stronę rokoszanów Buenos-Ayres. Nastąpiła tu uporczywa walka, i chociaż Montevideo przez rokoszanów wziętem zostało, zaszła iednak kłótnia o naczelne dowodztwo pomiędzy dowodcami Artigas, Alvear, Rondeau, Posadas i Jonto. Toczyła się cząstkowa woyna, aż nakoniec pod nieiakim Puyredon utworzył się nowy kongress d. 9 Lipca 1816 i ogłosił niepodległość prowincyy nad rzeką Plata. Rokoszanie byli zwycięzcami od strony Peru, przeszli góry Andes i wtargnęli do środka Chili. Artigas osadził swoią siłą Montevideo, lecz to opanowali w Styczniu 1817 Portugalczykowie. — Rewolucyia w Chili rozpoczęła się także w r 1810 i przewodnikami do niey byli trzey bracia nazwskiem Carrera, iako też Ohiggins i Kenna. Wkrótce poróżnili się między sobą, a tymczasem woysko Królewskie wpadło i opanowało tę prowincyią. Przeyście za góry Andes rokoszanów pod dowodztwem San Martin i odniesione przez niego pod Chacobuco zwycięztwo wyparło ztamtąd w Styczniu woysko Królewskie. — W Mexyku rozpoczęła się rewolucyia pod Paryżaninem Hidalgo, który umiał zapalić Indyianów, i wkrótce znalazł się na czele 100,000 ludzi. Wicekról Venegas oparł mu się i do tego rzeczy doprowadził, iż Hidalgo i jego pomocnicy wyklętemi zostali. Hidalgo miał w początkach szczęście, pobił korpus woyska Królewskiego, i zbliżył się do stolicy, na którą iednak niewiadomo z iakiey przyczyny nie uderzył. Cofał się w nieładzie. Poszedł za nim Calleja, poraził w 8000 iego Indyianów i ubił ich 10,000. Woyna trwała do Marca 1811 w którym czasie Hidalgo z głównym swoim sztabem schwytany i stracony został. Pozostali hersztowie Moralles i Rayon prowadzili daley ieszcze walkę. Przed półtora roku został i Morales schwytany i rozstrzelany. O Rayonie nie słychać od r. 1812 musiał się zapewne w gorach ukryć. Wylądowanie młodego Miny w Maiu 1817 ożywiło w tey okolicy na nowo rokosz. Miał on d. 18 Maia znaydować się z 1500 ludzi w Soto la Marina, a d. 20 ruszyc przeciw woyskom Krolewskiem. — Z całego tego opisu okazuie się, iż w walce tey, która dla okrucieństwa, z iakiem iest prowadzona, wieczny ludzkości czyni zakał, utraciło życie 300,000 ludzi. Zresztą Hiszpańską Amerykę uważać teraz można iako 3 niepodległe i oddzielne od siebie wielkie części: 1) Mexyk; 2) Wenezuela i Nowa Grenada; 3) Buenos-Ayres i Chili. W Mexyku zdaie się bydź rewolucyia prawie przytłumioną; w Wenezueli wyspa Margarita, prowincyie Maracaibo, Cumana, Barinas i Caraccas znayduią się w mocy Bolivara; Nową Grenadę trzymaią woyska Królewskie osadzoną. Panowanie kongressu Buenos-Ayres rozciąga się nad rzeką Plata aż do brzegu wschodniego, nad którym Artigas walczy z Portugalczykami. W wodach Amerykańskich znayduie się mnostwo korsarskich okrętów. Głównemi dowodcami rokoszanskich sił na mo-

rzu są: Brion Wenezueli; Taylor Buenos-Ayres i Aury Mexyku.

Z Paryża d. 26 Sierpnia.

W dniu wczorayszym w święto S. Ludwika odebrał Król powinszowania od Rodziny Królewskiey, posłow zagranicznych, ministrow, kardynałow, Marszałkow, Xcia Wellingtona, i t. d. O godzinie 6 był obiad, na którym znaydowała się tylko rodzina Królewska. Deszcz przeszkodził zabawom ludu na polach Elizeyskich, które powiększey części na 31 odłożone zostały.

D. 22 wdział Król uroczyście Kardynałowi Talleyrandowi Perigord, wielkiemu iałmużnikowi Francyi, a d. 25 Kardynałowi la Luzern kardynalskie paliusze. Do pierwszego rzekł J. K. Mość: " Pokoy, którym Bóg przez traktat, który z Papieżem zawarłem, kościoł udarował, iest nayznakomitszem iego dobrodzieystwem, za które nigdy nie przestanę mu dzięk czynić. Znaywiększem ukontentowaniem widzę WPana przyozdobionego Rzymską purpurą, którą winieneś cnotom Twoim. Niepotrzebuię wyrażać tu drugiego powodu radości moiey; iest on równie prawdziwy, lecz większy ieszcze bo ma związek z uczuciami serca, moiego. „ — Do Kardynała la Luzern, " Rzymska purpura wcale temu przystoi który iak Pius w więzieniu, podczas swoiego wygnania poświęcał chwile swoie na pocieszenie wiernych. Mci Kardynale, tę trochę zasług, które mieć mogę, winienem usiłowaniu moiemu słuchania twey rady, którą mi dałeś przed 43 laty po mianem kazaniu na pogrzebie dziada moiego. „

Nowy konkordat zatwierdził dotąd we Francyi 18 arcybiskupstw i 74 biskupstw. Do osadzenia pozostaie ieszcze 1 arcybiskupstwo i 44 biskupstw.

Pułk Szwaycarski Bleulera opuścił nakoniec Lyon, a zastąpiły iego mieysce 4 legiie gwardyi narodowey.

Większem miastow we Francyi zamyślaią nadać liberalnieysze urządzenie, które powiększyć ma wpływ obywateli do spraw miasta. Nowi municypalni urzędnicy maią nietylko z zupełną wolnością zarządzać dochodami miasta, ale nadto mieć prawo stanowienia względem wszystkich spraw miasta, a rząd mieć tylko nad niemi będzie zwierzchni dozor. Członki takowych municypalności maią bydź przez obywateli obieranemi.

Xże Wellington odiedzie ztąd na początku Września do Strazburga, gdzie znaydować się będzie na popisie woyska Austryiackiego.

Do Madrytu nadeszły niepomyślne doniesienia z Peru. Mowią, iż miasto Cusco znayduie się w ręku rokoszanów, a Lima iest od nich zagrożone. W takich okolicznościach zdaie się, iż uzbroiona w Kadyxie i do Mexyku przeznaczona wyprawa, udać się będzie musiała do Peru. Wydane są rozkazy do przyspieszenia iey odpłynienia. Doniesienia te biegaią tu od niedawnego czasu i zdaią się z pewnego pochodzić źrodła.

Dowiaduiemy się z Bahia, iż 63 znakomitszych i osiadłych mieszkańców iako hersztów rokoszu w Pernambuko sądzonych iest przez sąd woyskowy, na którym Gubernator prezyduie. Martinez badany iuż był kilka razy. Na zapytanie Prezesa, iakim prawem nazwał się Xciem wolności, odpowiedział: " Nie żądałem nic od ludu; on żądał i będzie wolnym. Nie poważyłbym się popełnić szaleństwa, iakie mi Panowie zarzucacie, ażebym wy-

raz Xcia łączyć miał z wyrazem wolności. Gdyby rzekomi moi przyiaciele w Rio-Janeiro i w Bahia tak byli wieraemi swoiemu przyrzeczeniu iak ia, tedy WPanowie stanęlibyście przedemną w takiey samey postawie, w iakiey mnie przed sobą stawić kazaliście. Usiłuiecie odkryć moich wspólników; wniydzcie w siebie, spoyrzyycie po sobie, a może wielu moich sędziów zniydzie z ławek sądowych, a zaymie mieysce oskarżonych.,,

Z Stambułu d. 26 Lipca.

Dotychczasowy Kiaia Bey (minister spraw wewnętrznych) został niespodziewanie z urzędu złożony. Przypisuią mu, iż zaniedbał przysposobić żywności na teraźnieyszy Xiężycowy post, co sprawiło szemranie i dało powod do iego oddalenia. W. Sułtan rozkazał zakupić zaraz po podwoyney cenie 6000 kilotów zboża i rozdać po taniey cenie piekarzom; przez to dobrodzieystwo Monarchy staniał zaraz chleb i lud zaspokoiony został.

Przed kilku dniami nadeszło tu dwoch gońców od Wielkorządcy Egipskiego z wiadomoscią o odniesionem nad Wechabitami w Arabii zwycięztwie, i na dowod tego zwycięzstwa, podług Mahometańskiego zwyczaiu, przywiezli dwa wory oderzniętych pobitem uszow. Oba gońcy udarowanemi zostali z rozkazu W. Sułtana sobolowemi futrami. (Wiadomość o buncie w Kairze w cale się nie potwierdziła.)

Stolica nasza zagrożoną wczoray została wielkim pożarem. W prochowem młynie za Siedmiu wieżami w czasie robienia tam ludzi wszczął się ogień. Budynek wyleciał na powietrze, przyczem 8 ludzi zginęło. Szczęściem nie dostał się ogień do pobliskiego składu prochowego. Ogień w młynie przez śpieszny ratunek ugaszono.

Stan zdrowia pogorszył się tu bardzo od niedawnego czasu; w wszystkich okolicach miasta i po przedmieściach pokazuią się znowu ślądy morowey choroby, którą przywieść tu miano z towarami z Alexandryi. Doniesienia z Smirny nie są w tey mierze pomyślnieysze.

Poseł Pruski, Bairon Senfft-Pilsach, został ztąd odwołany. Sekretarz poselstwa, Baron Miltitz, sprowowadź będzie interessa aż do mianowania iego następcy.

Z Włoch d. 14 Sierpnia.

Jezioro Canterno w państwie kościelnem po słyszanem w iego okolicy podziemnem mocnym łoskocie zniknęło zupełnie. Po dochodzeniu tego zdarzenia pokazało się, iż na wschodniey części graniczącey z tem ieziorem góry wielka otworzyła się głębia, w którą o 150 palmow wysokie iezioro wpadło.

Umowa, mocą którey Xięstwa Parmy i Placencyi po śmierci teraźnieyszey Cesarzowey Maryi Ludwiki dostaną się byłey Królowey Etruryi Maryi Ludwice, Infantce Hiszpańskiey, zatwierdzoną iuż przez Hiszpaniią, Francyią i Angliią została. Oczekiwane ieszcze są zatwierdzenia z strony Rossyi, Austryi i Pruss.

Król Neapolitański wydał rozporządzenie, iż dla zapobieżenia wciskaniu się do iego kraiów osób podeyrzanych lub chorobę sprowadzić mogących, każdy podrożny przybywaiący do królestw obu Sycyliy powinien okazać peszport od mieyscowey władzy kraiu swoiego, widziany od Neapolitańskiego posła lub ajenta, inaczey nie będzie do kraiu wpuszczony.

Z Bruxelli d. 28 Sierpnia.

Królewicz Następca tronu Pruskiego

przybył tu d. 23 przez Spa, znaydował się na obchodzie urodzin J. K. Mci i tego zaraz wieczora odiechał do Wesel.

Infant Hiszpański Franciszek de Paulo, otrzymawszy wczoray przy pożegnaniu Króla order Lwa, odiechał do Amsterdamu.

Wczoray przybył tu Xże Nassau, a odiechał poseł Rossyyski.

Dwor przenosi się teraz do Hagi, a zatem udadzą się tamże posłowie wszystkich Mocarstw.

Z Francyi piszą, iż żandarmeryia w tym państwie nie będzie na przyszłość należeć do stanu woyskowego, ale do cywilnego.

Król wydał wyrok, iż Duchowni Katoliccy utrzymanemi są przy dobrach i prawach, które iuż posiadaią lub zwrócone im będą. Oba maią podać dokładny spis dyrektorowi obrzędu Katolickiego.

Od brzegów Menu d. 31 Sierpnia.

Minister Pruski spraw wewnętrznych, Baron Schuckmann, i woienny P. Bogen przybyli do Koblentz.

Podług listow z Paryża Duchowieństwo Francuzkie zdaie się nabierac znowu wiele wpływu. Ciekawa iest czyli konkordat będzie izbom prawodawczem do zatwierdzenia podany.

Radzono, aby studentow, którzy w Giesen życzyli Bonapartemu w dniu iego imienin długiego życia, wysłać na wygnanie na wyspę S. Heleny.

Mowią, iż w Frankfocie podobnie iak w Nassau nastąpi połączenie obu protestanckich wyznań, i tym sposobem godnie obchodzoną tam będzie 100 letnia pamiątka reformy.

Miasto Neuwied posiada od początku b. m. pływaiący most na Renie, który d. 3 w imieniny N. Króla Pruskiego uroczyście otworzony został.

Xiężna Rovigo (Sawary) przeiechała przez Strazburg do swoiego męża do Gracu.

Kantony Gryzonii i Tessinu postanowiły założyć nowy goscinec przez górę S. Bernarda, dla ułatwienia handlu między północnemi Niemcami i Włochami. Tessiński Architekt Poccobelli, który prowadzi drogę przez górę Conero, odebrał zlecenie zrobienia takowego gościnca, który kosztować będzie 1,200,000 Medyolańskich krow, za które maią bydź akcyie zebrane.

Pomiedzy przyczynami aresztowania Pułkownika Massenbacha podaią pisma publiczne i tę, iż groził rządowi Pruskiemu, iż ieśli mu nie zapłaci 11,000 Karolinow, tedy znayduiące się w iego ręku tayne i ważne papiery każe w Anglii przez druk ogłosić.

Od brzegów niższey Elby d. 2 Września.

Kopenhaga nie liczy teraz przy 100 tysiączney swey ludności 5000 ubogich, a przed 10 laty miała ich do 10,000 NN. Królestwo oczekiwani są z swey podróży do Xięstw Niemieckich około 15 przyszłego miesiąca w tey stolicy. — W wszystkich miastach Duńskich maią stósownie do Królewskiego rozporządzenia słomiane dachy do 11 Lipca 1820 zniknąć.

W Peterzburgu d. 16 Sierpnia spuszczony z warsztatu został nowy liniiowy okręt o 84 działach Fere Champanoise w obecności N. Cesarza Jmci i iego wysokiey Rodziny.

Na przybyłey z Egiptu korwecie Afryka z rozmaitemi towarami, która iodbywa ieszcze kwarantannę, zamyśla Jeneralny ajent Wielkorządcy Egipskiego, Ismael Gibraltar, przedsięwziąść do Peterzburga podróż i w tym ieszcze roku do Sztokolmu powrócić.

DODATEK
DO Nro 74.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 14 WRZESNIA 1817 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 6 Września.

Jego Cesarzewicowska Mość, Wielki Xiąże Konstanty, powrocił do tey stolicy z Peterzburga dnia 3 b. m.

ROZKAZ DZIENNY
do Woyska Polskiego.
w Kwaterze Główney w Warszawie.
Dnia 12/23 *Sierpnia* 1817.

Lubo ogłoszone Rozkazem Dziennym w dniu 30 Stycznia / 11 Lutego 1816 roku przebaczenie dla zbiegów woyskowych, do tych się szczególnie ściągało, którzy w przeciągu 2ch miesięcy z łaskawości Monarchy korzystali, Nayiaś. Cesarz Jmć i Król, zważywszy wszelako, iż takowe ułaskawienie, mogło nie doyść ieszcze do wiadomości niektórych za granicą znayduiących się zbiegów, którzy mimo naylepszey chęci powrócenia pod oyczyste znaki, nie znaleźli możności uczynienia zadość swoim życzeniom; Nayiaśnieyszy Cesarz Jmć i Król, Oycowską powodowany dobrocią upoważnić mię raczył do oznaymienia iż:

Wszystkim woyskowym Polskim, którzy (bez popełnienia innego występku) winy zbiegostwa, przed dniem 30 Stycznia / 11 Lutego 1816 r. dopuścili się, a dziś za granicą się znayduią; darował wszelką karę, ieżeli w ciągu dwóch miesięcy od daty ninieyszego Rozkazu stawią się, bądź u iednego z officerów do odbioru zbiegów na granicy zostaiących, bądź w nayblizszym granicy oddziale woyska, lub też u Władzy iakiey cywilney w Królestwie Polskiem zamelduią się.

Wszyscy woyskowi w skutku ninieyszego ogłoszenia, powracaiący dobrowolnie, maią bydź odesłani do Kommendy placu Warszawy.

Nayiaśnieyszy Pan daiąc ten szczególny dowód swoiey łaski, spodziewa się iż ci, których to dotycze, nie omieszkalą korzystać z czasu, iaki im do powrotu na drogę honoru dobry Monarcha zakreślił.

Z Rozkazu i w niebytności Naczelnego Wodza.

(Podpis:) Ienerał Piechoty
Zaiączek.

Zgodno z Oryginałem
Ienerał Dyżurny, *Rautenstrauch.*

Ze Lwowa d. 28 Sierpnia.

N. Pan raczył Hrabiego Xawerego Chołoniewskiego, naywyższego Cześnika Królestw Galicyi i Lodomeryi, wynieść na dostoyność taynego Radcy.

Rozmaite wiadomości.

Lubo Xże Wellington oświadczył się przeciw dalszemu zmnieyszeniu sprzymierzonego woyska we Francyi, nie przestaie iednak Dwór Francuzki czynić w tey mierze przełożeń.

Lankastrowski sposób uczenia zasięga aż do St. Domingo, gdzie bardzo pomyślnie idzie. W Wasingtonie zaś nieiaki Schaer zaprowadził sposób uczenia podług Pestalozzego.

Bawiący teraz w Paryżu Hiszpan, P. Lerente, ogłosił w obszernem doniesieniu wydanie przez siebie Krytyczney Historyi Inkwizycyi Hiszpańskiey, która w 3 częściach w tym roku ieszcze wyyść ma z druku. Wskazane przez niego źrodła, z których rzecz swoią czerpał, i do których jako sekretarz Inkwizycyi miał przystęp, zdaią się obiecywać wiele dotąd niewiadomych wyiaśnień.

Pani Morgan, Angielka, która napisała interessuiące i bardzo wzięte o Francyi dzieło, opowiada co następuie o Pani Genlis: " Odwiedziłam ią w odosobnionem iey mieszkaniu u Karmelitanek (ztąd rozeszła się pogłoska, że do klasztoru wstąpiła.) Mówiła żywo, iednak rozsądnie i bez przysady. Nie mogłam się wstrzymać, abym iey nie powiedziała, iż wielkie ma upodobanie w edukowaniu dzieci. " Bynaymniev (odpowiedziała) zawsze było to dla mnie przykrością; lecz teraz iest dla mnie iedynym sposobem czynienia dobrze. „ Powiedziano mi w Paryżu, iż korrespondowała z Bonapartem i posądzano ią z tego powodu o szpiegostwo. Odważyłam się pewnego razu naprowadzić ią na tę rzecz, i odpowiedziała mi otwarcie: " Bonaparte wyznaczył mi 6000 fr. pensyi i mieszkanie w arsenale. Ta wspaniałość tem więcey mnie zadziwiła, że nigdy z nim nie mówiłam, ani w żadnych stosunkach z nim nie byłam. Zapytałam się więc, iaki będzie za to móy obowiązek. Gdy mu to pytanie podano, rzekł obojętnie: " może do mnie raz w miesiąc pisywać. „ Ponieważ nie podano mi osnowy do pisania, obrałam zatem literaturę, i nigdy ani słowa o polityce nie przytoczyłam. „

Król Pruski postanowił w kraiach swoich, iż każdy rzemieślnik i artysta przyymuiący głuchoniemego na naukę, gdy go wyuczy, dostanie 50 talarów nagrody.

Założono w Berlinie szkołę pływania dla woyskowych. Każda kompaniia tamecznego korpusu grenadyierów i gwardyi tym końcem ma swego nauczyciela i naymniey 10 uczniow. Tego lata uczy się pływać przeszło 1000 żołnierzy. Szkoła ta iest na rzece Sprei; użyto do niey 2ch statków i tratwy, na którey rozbito namiot dla rozbierania się. Urządził ią Pułkownik Pfuhl. Młodzież nabywa pospolicie w 14 dniach biegłości w tey sztuce.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa, i Jego Okręgu. Podaie do wiadomości, iż stosownie do Uchwały Senatu z d. 16 z. m. Nr. 2374 odbywać się

będzie w Biorze Wydziału w d. 24 b. m. od godziny 10 z rana licytacya publiczna Entreprizy dostawy Papieru do stęplowania na czas do dnia ostatniego Maia 1818 r. w trzech gatunkach a to iest: białego Ryż 14, szarego w formacie większym Ryż 73, a w mnieyszym Ryż 7 Cena pierwszego wywołania za Ryżę iednę białego Papieru stanowi się złp. 24 za Ryżę iednę szarego większego złp. 16 nakoniec za iednę Ryżę, szarego mnieyszego złp. 11 Kto za naytańsze ceny tego artykułu dostarczać podeymie się temu Entrepriza przyznaną będzie. Każdy licytować chcący złoży vadium w kwocie złp. 158. O innych warunkach w Biorze wyżey nadmienionem wiadomość udzieloną zostanie. W Krakowie d. 11 Września 1817.

Linowski, S. P.
Gadomski, S. W.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym, Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta, Krakowa, i Jego Okręgu. Podaie do wiadomości, iż gdy licytacyia publiczna Dzierżawy Browarów Skarbowych, Stawościńskiemi zwanych, nad Wisłą przy uyściu Rudawy stoiących; z Prawem robienia piwa, oraz szynkowania piwa i wodki, w dniu 29 z. m. skutku nie otrzymała; przeto powtorna takowa licytacya w dniu 19 b. m. Września, o godzinie 10 zrana w Biórze Wydziału odbywać się będzie. Dzierżawa ta w dniu 1. Października r. b. zaczynać, a zdniem ostanim Maia roku 1823. Kończyć się ma, azatem trwać będzie lat pięć, miesięcy 8. Cenę pierwszego wywołania stanowi Summa 2000 Zł. Pol. rocznie, a Vadium wynosi 200. Zł. Pol. i o innych warunkach w Biórze Wydziału wiadomość powziętą bydź może. W Krakowie dnia 6 Września 1817.

Linowski. S. P.
Gadomski, S. *W.*

W Wierzchowie we Dworze, przy Białym Kościele na trakcie furmańskim do Olkusza, znayduie się kilka Baranów gatunku Hiszpańskiego do sprzedania, starszych i młodszych, lecz zdatnych do stada. Zyczący nabycia takowych raczy się na mieysce udać. O cenie zaś może się w Redakcyi gazety dowiedzieć.

Działo się w Krakowie dnia 7go Września 1817go roku.

Na żądanie W. Floryiana Straszewskiego Dóbr Boguchwały i innych w Galicyi Austryiackiey leżących Dziedzica, w Krakowie przy ulicy Brackiey w własney swey kamienicy pod L. 252 zamieszkałego, Powoda, od którego W. Felix Słotwiński O. P. D. Patron przy Tryb. Cyw. I. Inst. Woiewództwa Krakowskiego do trudnienia się tą sprawą iest umocowanym.

Ja Jan Kleyn Reskryptem JW. Ministra Sprawiedliwości w d. 23 Kwietnia 1816 r. do Nr. 2425 wydanym nominowany Woźny przy Tryb. Cyw. I. Inst. Woiew. Krakowskiego przy ulicy Grodzkiey pod Nr. 106 mieszkaiący.

W Imieniu Nayiaśnieyszego Alexandra I. Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego, &c. &c. &c. — Wzywam wszystkich maiących mieć iakowe pretensyie do Dóbr Pieczonogi i Swięcic w Obwodzie Miechowskim Woiewództwie Krakowskiem leżących, ażeby w przeciągu sześciu miesięcy od wręczenia tego Aktu, to iest od d. 9 Września r. b. rachuiąc, z pretensyiami swemi na prawnych dowodach wspartemi, do JW. Ludwika Morstina iako Nabywcy tychże Dóbr, na grunt tychże Dóbr udawali się w przeciwnym bowiem razie, ieżliby z swemi pretensyiami dotąd niewiadomemi niezgłosili się, na tenczas W. wzywaiący iako Ewiktor W. Ludwika Morstina teraźnieyszego Dóbr Pieczenogi i Swięcic Dziedzica, w Trybunale Cyw. I. Inst. Woiewództwa Krakowskiego, posiedzenia swoie teraz w Krakowie przy ulicy Grodzkiey w Domu Władz Sądowych pod L. 106 zwykle odbywaiącego, żądałby umorzenia wszelkich pretensyy iakie wezwani do tychże Dóbr mieć mogą. Które to wezwanie, w iedney kopii na głównych Drzwiach Izby Audyencyionalney przybite, a w drugiey kopii w Biórze Urzędu publicznego T. C. II. I. Woiew. Krak. wręczone, po trzykroć co sześć Niedziel, przez Gazety, do wiadomości publiczney podaie się.

Jan Kleyn, W. T. C. I. J. W. K.

Niżey podpisany Rezolucyią Wysokiego Trybunału I. Instancyi Wol: Niep: i ściśle Neut: Miasta Krakowa i Iego Okręgu ddto 4 Września r. b. do Liczby 2879 wydaną delegowany, ninieyszem uwiadomia, iż Kamienica pod Nrem 500 przy ulicy Floryańskiey położona, Ur. Tomasza Birona Obywatela Miasta tego własna, przez Ur. Jana Drachnego Architekta przysięgłego w r. 1816 złp. 24,258 gr. 5 oszacowana, inkluduiąc w to wszystkie Widerkafy na teyże kamienicy zabespieczone, dnia 29 Września r. b, o godzinie 9 zrana przez publiczną Licytacyią w kamienicy tey samey odbydź się maiącą pod następuiącemi warunkami sprzedana będzie. — 1) Maiący chęć licytowania przed rozpoczęciem się licytacyi złoży za vadium 10 część summy szacunkowey, to iest złp. 2425 gr. 24 1/2. — 2) Licytacyia rozpocznie się od wywołania summy szacunkowey 24,258 gr. 5. — 3) Przy wspomnioney kamienicy summa 10,000 złp. iako dług hipoteczny zostawać ma. — W przeciągu dni 14 po ukończoney licytacyi, nowy nabywca Ur. Tomaszowi Bironowi summę z Licytacyi wynikłą, odtrąciwszy 10,000 złp. w monecie kurs w kraiu tym maiącey złożyć obowiązanym będzie; w przeciwnym bowiem razie nowa licytacyia na koszt iego rozpoczętąby była.

W Krakowie dnia 7 Września 1817 roku.

Miętuszewski.

Dnia 16 Września r. b. o godzinie 10tey ranney na Łobzowie przy Krakowie we dworze różne ruchomości naywięcey daiącemu za gotową srebrną monetę sprzedanemi zostaną. O czem chęć licytowania maiących uwiadomia się. W Krakowie dnia 5go Września 1817.

Jan Kanty Kowalski, Kom.

W skutek Rezolucyi Wysokiego Trybunału I. Instancyi Miasta Wolnego Krakowa z Okręgiem dnia 23 Czerwca, 7 Sierpnia 11 Września r. b. 1817 do Nru 1882, 2558, 2887 zapadłych szczupłe ruchomości po niegdy Teresie Rutkowskiey w Domu w Rynku pod Nr. 498 dnia 16 Września r. b. o godzinie 9 zrana. Zaś po niegdy Salomei Stefańskiey i Piotrze Srednickim pozostałe w Domu w ulicy Sławkowskiey pod Nr. 439 dnia 17 tegoż miesiąca i roku po południu o godzinie 3ciey przez publiczną licytacyią za gotową srebrną monetę sprzedane będą. W Krakowie d. 11 Września 1817 r.

Woyciech Olearski, Not.

Niżey podpisany uwiadomia wszystkich do którychby to należeć mogło, że wszelkie effekta na potrzeby Seminaryi i Domu Zgromadzenia Xięży Missyonarzów brane, zawsze są płacone gotowemi pieniędzmi; iakiekolwiek więc Rewersa i Skrypta dawane bez podpisu niżey podpisanego (do którego tylko dawać należy takowe rewersa) za nieważne poczytane zostaną. Przy tem uwiadomia się wszystkich, maiących iakie pretensyie do tegoż Zgromadzenia i Seminaryum, aby w przeciągu terminu dni 8 od daty dzisieyszey zgłosili się, inaczey przyięte nie będą. W Krakowie dnia 11 Września 1817 Roku.

X. G. Bieńkowski Rektór, Seminaryum Krakowskiego, na Stradomiu.

Dnia Dwudziestego pierwszego mca Września 1817 r. o godzinie 10tey ranney na gruncie wsi Janowie w Dworze pod Nrem Iwszym o mil dwie od Miasta Powiatowego Szydłowa, przez publiczną licytacyią sprzedane zostaną Zboże w snopie wróżnym gatunku, niemniey konie, krowy, &c. &c. maiący chęć kupna zaopatrzywszy się w Srebrną, w kraiu kursuiącą monetę raczy się na oznaczonym mieyscu i terminie znaydować. w Szydłowie dnia 6 Września 1817 r.

J. Sękowski, Komornik.

Dnia 16 miesiąca Września 1817 r. o godzinie 3 po południu w wsi Rudawinowicach w Okręgu Krzeszowickim położoney, w Części Ur. Szymona Sulkiewicza we Dworze sprzedane będzie Zyta köp 6 za gotową srebrną monetę. Chęć kupienia maiący zechcą się w oznaczonem mieyscu i czasie znaydować.

W Krakowie dnia 3go Września 1817 roku.

Jan Nep. Franki, Komornik.